中国社会科学院创新工程学术出版资助项目

中国社会科学院文库 · 哲学宗教研究系列
The Selected Works of CASS · Philosophy and Religion

《中观心论》及其古注《思择焰》研究

（下卷）

何欢欢 著

A STUDY OF THE MADHYAMAKAHṚDAYAKĀRIKĀ
AND THE TARKAJVĀLĀ

中国社会科学出版社

中国社会科学院创新工程学术出版资助项目

中国社会科学院文库 · 哲学宗教研究系列
The Selected Works of CASS · Philosophy and Religion

《中观心论》及其古注《思择焰》研究

（下卷）

A STUDY OF THE MADHYAMAKAHṚDAYAKĀRIKĀ AND THE TARKAJVĀLĀ

何欢欢 著

中国社会科学出版社

下　　卷

缩 略 符

C 《卓尼版·丹珠尔·思择焰》：*dBu ma'i snying po'i 'grel pa rtog ge 'bar ba*, Co ne bsTan 'gyur (fol.: Dza 227a7-270b5), Photographed by Photoduplication Service, Library of Congress, Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center.

CK 《卓尼版·丹珠尔·中观心论》：*dBu ma'i snying po'i tshig le'ur byas pa*, Co ne bsTan 'gyur (fol.: Dza 24b1-31a6), Photographed by Photoduplication Service, Library of Congress, Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center.

D 《德格版·丹珠尔·思择焰》：*dBu ma'i snying po'i 'grel pa rtog ge 'bar ba*, sDe dge bsTan 'gyur (No.3856, fol.: Dza 227 a7-270b7), Delhi Karmapae Chodhey, Gyalwae Sungrab Partun Khang, 1985, Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center.

DK 《德格版·丹珠尔·中观心论》：*dBu ma'i snying po'i tshig le'ur byas pa*, sDe dge bsTan 'gyur (No.3855, fol.: Dza 24b1-31a7), Delhi Karmapae Chodhey, Gyalwae Sungrab Partun Khang, 1985, Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center.

G 《金写版·丹珠尔·思择焰》：*dBu ma'i snying po'i 'grel pa rtog ge 'bar ba*, 《大藏经〈丹珠尔〉金写影印本》(fol.: Dza 326 b3-389a2)，中国民族图书馆整理，天津古籍出版社，1988，Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center。

GK 《金写版·丹珠尔·中观心论》：*dBu ma'i snying po'i tshig*

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

le'ur byas pa, 《大藏经<丹珠尔>金写影印本》（fol.: Dza 326 b3-389a2），中国民族图书馆整理，天津古籍出版社，1988，Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center。

GV = Gokhale[1958].

ins. insert, 插入。

k. kārikā, 梵本偈颂。

L = Lindtner[2001].

MHK *Madhyamakahṛdayakārikā* (*dBu ma'i snying po'i tshig le'ur byas pa*), 《中观心论》。

Ms Manuscript, = 蒋忠新[1991]。

N 《那塘版・丹珠尔・思择焰》: *dBu ma'i snying po'i 'grel pa rtog ge 'bar ba*, sNar thang bsTan 'gyur (No.3247, fol.: Dza 243b6-292b7), Print from the Narthang blocks preserved in the Library of Tibet House, New Delhi, Digitized by the Tibetan Buddhist Resource Center under a cooperative agreement with Tibet House.

NH = 中村元[1989a], pp.581-626.

NK 《那塘版・丹珠尔・中观心论》: *dBu ma'i snying po'i tshig le'ur byas pa*, sNar thang bsTan 'gyur (No.3246, fol.: Dza 24b 4-31a4), Print from the Narthang blocks preserved in the Library of Tibet House, New Delhi, Digitized by the Tibetan Buddhist Resource Center under a cooperative agreement with Tibet House.

NN = Nakada[1972] [1983].

om. omitted, 省略。

P 《北京版・丹珠尔・思择焰》: *dBu ma'i snying po'i 'grel pa rtog ge 'bar ba*, The Tibetan Tripitaka, Peking edition (No. 5256, fol.: Dza 253b7-305b6)—kept in the Library of the Otani

University, Kyoto—, reprinted under the supervision of the Otani University, edited by Daisetz T. Suzuki, Tokyo-Kyoto, Tibetan Tripitaka Research Institute, 1957, Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center.

PDhS *Padārthadharmasaṃgraha* (*Praśastapāda-bhāṣya*), = Dvivedin [1984],《摄句义法论》。

PK 《北京版·丹珠尔·中观心论》: *dBu ma'i snying po'i tshig le'ur byas pa*, The Tibetan Tripitaka, Peking edition (No.5255, fol.: Dza 27a5-34a7)—kept in the Library of the Otani University, Kyoto—, reprinted under the supervision of the Otani University, edited by Daisetz T. Suzuki, Tokyo-Kyoto, Tibetan Tripitaka Research Institute, 1957, Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center.

Q = Qvarnström[1989].

SA 东京大学斋藤明教授（Saito Akira）书稿，未出版。

SG = Bahulkar[1994].

SK *Sāṃkhyakārikā*,《数论颂》。

Skt. Sanskrit, 梵文。

TJ [*Madhyamakahṛdaya-vṛtti*] *Tarkajvālā* (*dBu ma'i snying po'i 'grel pa rtog ge 'bar ba*),《思择焰》。

Tib. Tibetan, 藏文。

Up. *Upaniṣad*, 奥义书。

VS *Vaiśeṣikasūtra*,《胜论经》。

VS-Bh Bhaṭṭa Vādīndra's commentary on VS（《巴达伐定陀罗注》）, 校订本为 Thakur[1957], Isaacson[1995]。

VS-C *Candrānandavṛtti*（《旃陀罗阿难陀注》），校订本为 Jambūvijayajī[1982], Isaacson[1995]。

VS-U *Vaiśeṣikasūtropaskāra*（商羯罗弥施洛的《补注》），校订本

为 Miśra[1969].

* 用在藏文校勘脚注中，表示笔者的推测，汉译以此为准。

o 与前文相同的梵文字母的省略。

附 录 一

《入抉择数论之真实品》梵本、藏译校订及汉译

[MHK: D. 24b1; C. 24b1; P. 27a5; N. 24b4; G. 32a4][1]

[TJ: D. 227a7; C. 227a7; P. 253b7; N. 243b6; G. 326b3][2]

དེ་ནས་ད་ནི་གྲངས་ཅན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་འཇུག་པས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དྲུག་པ་བརྩམ་པར་བྱའོ།། དེ་ལ་ཟུབ་པ་སེར་སྐྱས་བསྟན་པའི་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས།

རང་བཞིན་གང་ཞིག་རྟོགས[3.4-]མེད་པ[-4]།།
ཡོན་ཏན་གསུམ[5]་དང་བསྐྱེད[6]་བདག་ཉིད།།
དེ་ལས་བཟློག[7]་པས་སྐྱེས་བུ་ཉིད།།
འདི་དག་རྟག་ཏུ་གོམས་པར་བྱ།། (1)

(16b4)acetanā hi prakṛtis triguṇā prasavātmikā/

viparītaḥ pumān asmād ity abhyāsavataḥ sadā①// (1)

(①=NN, L, cf.Tib. k.1d; Ms, SG yataḥ)

རང་བཞིན་ནི་ཡོད་དེ་སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའོ།། དེ་ཡང་མ་སྐྱེས་པ[8]། རྟག་པ།[9] བྱེད་པ་པོས་ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་གཅིག་པུ་ཁྱབ་པ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའོ།། དེ་ཉིད་ནི་མི་གསལ་བ་སེ། ཁ་དོག་དང་།[10] ཚད་དང་། དབྱིབས་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ལྷ་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་དང་། མི་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག[11-]གི་ཡང[-11]་མངོན་སུམ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ།།

---

1 括号内为各版单行本 MHK 的行号，此处的 D、C、P、N、G 分别相当于 DK、CK、PK、NK、GK，下文（包括附录二、三）所列单行本 MHK 行号均同此。

2 括号内为各版 TJ 的行号，下同（包括附录二、三）。

3 DC རྟོག

4 DK CK, DCPNG པ་མེད; cf. MHK k. 6.

5 PK NK GK གསུང

6 DK CK PK NK GK སྐྱེད

7 DC ཟློག

8 P om. པ

9 PNG om. །

10 PNG om. །

11 DC གིས

[MHK: D. 24b1; C. 24b1; P. 27a5; N. 24b4; G. 32a4]

[TJ: D. 227a7; C. 227a7; P. 253b7; N. 243b6; G. 326b3]

复次，由入抉择数论之真实而作第六品。这里，根据迦毗罗（Kapila）仙人宣说的真实，

自性本是无知者，
即为三德与生体，
彼复相异于人我，
此等皆应常修习。[12]（1）

自性是那种没有意识的存在，而且具有不生、常住、是作者、被享受、唯一、遍在、三德等（特性）。此性是“未显”（avyakta），因为即使根据特殊的色、量、相等，对于天、非天、人等来说，（自性）都不会现前。

[12] 本颂意为：自性是无知者，（自性）由三德（构成），（自性）是能生的本体，那（自性）还与人我正相反，这些（教义）需要经常反复学习修行。

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

[MHK: D. 24b1; C. 24b2; P. 27a6; N. 24b4; G. 32a4]

[TJ: D. 227b2; C. 227b2; P. 254a3; N. 244a2; G. 326b6]

དེ་ཡང་།[13]

རྩ་བའི་རང་བཞིན་མི་འགྱུར་བ།།
ཆེན་པོ་ལ་སོགས་རྣམ་པ་བདུན།།
རང་བཞིན་འགྱུར་བ་བདུན[14]་ཉིད་དོ།།
འགྱུར་བ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཀྱང་།།
རང་བཞིན་འགྱུར་བ་མིན་སྐྱེས་བུ།།[15]

འདི་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་ཏེ།། རྩ་བའི་རང་བཞིན་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་བའོ།། གང་གི་ཕྱིར་བློ་རབ་ཏུ་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ན་རང་བཞིན་ནོ།། བློ་ཉིད་ནི་ཆེན་པོའོ།། བློ་ཡིན[16]་ན་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ངར་འཛིན་པ་རབ་ཏུ་སྐྱེད[17]་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ནོ།། གང་གི་ཕྱིར་རྩ་བའི་རང་བཞིན་ལས་ཡང་དག་པར་འབྱུང[18]་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བའོ།། དེ་བཞིན་དུ་ངར་འཛིན་པ་ཡང་དེ་ཙམ་ལྔ་རབ་ཏུ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། བློས་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།། དེ་ཙམ་རྣམས་ཀྱང་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དབང་པོ་རྣམས་སྐྱེད[19]་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་ཡིན[20]་ནོ།། ངར་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་[21-]འགྱུར་བ[-21]་ཡིན་ནོ།། དེ་ལྟར་དེ་དག་གི་ཆེན་པོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། དེ་ཙམ་ལྔ་ཞེས་བྱ་བས་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བདུན་དང་། རྩ་བའི་རང་བཞིན་ནི་བརྒྱད་པའོ།། དེ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཡང[22]་འགྱུར་བ་བཅུ་དྲུག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ།[23] ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། ནམ[24]་མཁའ་དང་།

---

13 PNG om. །

14 DC བདེན

15 DK CK PK NK GK 计此 5 句为颂文，梵本无。此处依梵本计算颂文数。

16 N ཡིད

17 N སྐྱེས

18 PNG བྱུང

19 PNG བསྐྱེད

20 P om. ཡིན

21 DC འཛིན་པ

22 PNG om. ཡང

[MHK: D. 24b1; C. 24b2; P. 27a6; N. 24b4; G. 32a4]

[TJ: D. 227b2; C. 227b2; P. 254a3; N. 244a2; G. 326b6]

而且，

根本自性非变异，
大等皆是七种谛，
此七既本又变异，
一十六谛只变异，
人我非本非变异。

这就是（数论派的）宗趣。“根本自性”是没有变异的有法，所以是非变异。因为（根本自性）产生觉（buddhi），所以（根本自性）是本。觉本身就是大（mahat）。觉因为能够生起我慢（abhimāna），所以是本；因为（觉）从根本自性中清净生起，所以（觉）是变异。

同样，我慢也因为产生五唯（tanmātra），所以是本；而因为觉是（我慢的）因，所以（我慢）是变异。（五）唯等也因为转变出（五）大（mahābhūta）、产生（十一）根（indriya）等，所以是本；因为从我慢产生，所以（五唯）是变异。如此，那些大、我慢、五唯是“既本又变异”的七种谛，而根本自性则是第八（谛）。

（五）唯生起的时候，有十六种变异，即如下：地、水、火、风、

---

[23] PNG om. །

[24] NG ཙ

རྣ་བ་དང་། པགས་པ་དང་། མིག་དང་། ལྕེ་དང་། སྣ་དང་། ལག་པ་དང་། རྐང་པ་དང་། འཕོངས་དང་། འདོམས[25]་དང་། ངག་དང་[26]བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་དག་ནི་རྣམ་པར་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་སྲིད་པས་འགྱུར་བའོ།། སྐྱེས་བུ་ནི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།། འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ།། ཡང་ན་འདི་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡོན་ཏན་ཆ་མཉམ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་མི་གསལ་བའོ།། ཆེན་པོ་ནི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ།། ངར་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཤིན་ཏུ་ང་རྒྱལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ།། བློ་དང་ཡིད་དང་ངར་འཛིན་པ[27]ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི་ནང་གི་བྱེད་པ་པོའོ།། ཞི་བ་དང་[28]དྲག་པོ་དང་རྨོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲའི་ཁྱད་པར་ལས་གྲོལ་བ་ནི་སྒྲའི་སྤྱི་སྟེ་སྒྲའི་དེ་ཙམ་ཉིད་དོ།། འཇམ་པ་དང་རྩུབ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། དཀར་བ་དང་ནག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། མངར་བ་དང་སྐྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། དྲི་ཞིམ་པ་དང་། དྲི་མི་ཞིམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་འདུས་པ་ནི། [29-]སྒྲ་དང་[-29]རེག་བྱ་དང་རོ་དང་གཟུགས་དང་དྲིའི་དེ་ཙམ་མོ།། སྒྲའི་མཚན་ཉིད་ནི་ནམ[30]་མཁའོ།། རེག་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་རླུང་ངོ་།། གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་མེའོ།། རོའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆུའོ།། དྲིའི་མཚན་ཉིད་ནི་སའོ།། རྣ་བ་དང་། པགས་པ་དང་། མིག་དང་། ལྕེ་དང་། སྣ་ཞེས་བྱ་བ་ལྔ་ནི་བློའི་དབང་པོ་སྟེ། རང་རང[31]་གི་དོན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རམ། བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རམ[32]། སྔར་གྱུར་པ་དེ་ནས་སྐྱེས་བུས་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བློའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱའོ།། ངག་དང་ལག་པ་དང་རྐང་པ་དང་།[33] འཕོངས་དང་། འདོམས[34]་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བ་སྔོན་དུ་སོང་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་བུའི་བྱ་བ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་བྱའོ།། ཡིད་ནི་གཉི་གའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། སེམས་དང་མཚུངས[35]་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་[36]བློའི་དབང་པོ་ཡིན་ལ། བྱ་བ་དང་

---

25 DC མདོམས

26 PNG ins. །

27 DC ins. །།

28 P ins. །

29 om.*

30 P om. ནམ; NG ན

31 PNG དབང

32 P om. རམ

33 PNG om. །

34 DC མདོམས

35 G མཚུང

空、耳、皮、眼、舌、鼻、手、足、大遗[37]、人根[38]、口[39]，这十六种[40]既因减损而变异又因爱欲而变异。

人我不是本，因为非（由其他）生；也不是变，因为不生（其他）。

此外，在这些性相中，（三）德（guṇa）平衡的性相即是“未显”。“大”具有分别的性相，而且是所有对象中一切差别的性相。“我慢”的性相就是极度我执的性相。“觉、心、我慢”三者是内作具。

远离寂静、畏、痴等声的差别就是声的共相，即声唯。积聚干湿等、白黑等、甜酸等、香臭等的差别，就是触、色、味、香的唯。

声的性相是空，触的性相是风，色的性相是火，味的性相是水，香的性相是地。

“耳、皮、眼、舌、鼻”五种是知根（buddhīndriya），即能认识各自的对象，或能根据觉而运转，或能通过这种方式根据人我转变出认识对象，所以称为“知根”。

“口、手、足、大遗、人根”根据所作而运转，即随侍人我的所作，所以称为“业根”（karmendriya）。

心是具有两种自性者，即与觉相应而是知根，与所作相应而是业根。

[36] PNG ins. |

[37] 即排泄器官，依《金七十论》译语。

[38] 即生殖器官，依《金七十论》译语。

[39] 即发声器官，《金七十论》译为“舌”，易与“五知根”之“舌”混淆，故不依。

[40] 事实上此处只例举了十五种变异，缺了“心”（manas，《金七十论》译语。）

མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་དབང་པོའོ།། ས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཞི་བ་དང་དྲག་པོ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོས་དེ་ཙམ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཁྱད་པར་རོ།། དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་འགྱུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་ལྔ་བཅུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་མགུ་བ་ནི་དགུའོ།། གྲུབ་པ་ནི་བརྒྱད་དོ།། [41-]ནུས་པ[-41]·ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་དོ།། ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ནི་ལྔ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ལྔ་བཅུའོ།། དེ་ལ་ཆུ་དང་། ཆུ་རྒྱུན་དང་། ཆུ་བོ་དང་། ཆར་འབབ་པ་དང་། ལེགས་པར་རྒྱལ་བ་དང་། གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་། མིག་བཟང་བ་དང་། འོད་ཙན་དང་། ལུས་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མགུ་བ་དགུ་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་སུ་མཉེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། དེ་ལ་རང་བཞིན་ལས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་གང་གིས་མཐོང་བ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་དགའ་བ་ཐར་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ནི་ཆུ་ཞེས་བྱའོ།། ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་འབྲས་བུ་འཐོབ[42]·ཀྱི[43]། སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུ་རྒྱུན་ནོ།།[44] དུས་ཀྱིས[45]·འབྲས་བུ་འཐོབ་ཀྱི་སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུ་བོའོ།། སྐལ་པས་འབྲས་བུ་འཐོབ་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆར་འབབ་པའོ།། ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་མཐོང་ནས་གང་ཐར་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡོངས་སུ་དགའ་བ་དེ་ནི་ལེགས་པར་རྒྱལ་བའོ།། ཀུན་ཏུ[46]·བསྲུང་བའི་སྐྱོན་མཐོང་བ་ནི་གཞན་མ་ཡིན་པའོ།། ཐར་པ་མཐོང་བ་ནི་མིག་བཟང་བའོ།། དབང་པོ་མཐོང་བ་ནི་འོད[47]·ཙན་ནོ།།[48] རྣམ་པར་འཚེ་བ་མཐོང་ན་ཐར་པ་ལ་སོགས་པ་ལ[49]·ཡོངས་སུ་དགའ་བ་དེ་ནི་ལུས་མཆོག་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་མགུ་བ་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ནོ།། དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་ལས་སྐྱེ་བའི་གྲུབ་པ་ནི་བརྒྱད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྒྲོལ་བ་པོ་དང་།[50] ལེགས་པར་སྒྲོལ་བ་པོ་དང་། སྒྲོལ་བའི་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། དགའ་བ་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། མགུ་བར་གྱུར་པ་དང་། ཉམས་དགའ་བ་དང་། མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་

---

41 ནུས་པ་མ་ཡིན་པ*, cf. *Saṃkhya-kārikā* k.47.

42 D འཐབ

43 D གྱི

44 PNG om. ||

45 PG ཀྱི

46 DC དུ

47 PNG མིག

48 P ins. མ་པར་འཚེ་བ་མཐོང་བ་ནི་འོད་ཙན་ནོ།།; NG ins. རྣམ་པར་འཚེ་བ་མཐོང་བ་ནི་འོད་ཙནོ།།

49 PNG om. ལ

50 PNG om. |

地等是寂静、畏等的本体，因为从诸（五）唯分别变异所以有差别。

如此，从本变产生的性相有五十种，即：喜（tuṣṭi）九种、成（siddhi）八种、无能（aśakti）[51]二十八种、疑倒五种。

其中，“润湿水、深浅水、流水、湖水、善渡（水）、非异（水）、善眼（水）、光明（水）、胜身（水）”是九喜，即“完全喜乐”的意思。

此中，“由自性得果报，而不是根据人我作用”，如此观察，遍喜从解脱等的境地中生起就是“润湿水”。“由求取得果报，而不是根据人我作用”即“深浅水”。“由时节得果报，而不是人我作用”即“流水”。“由感得得果报”是“湖水”。

因为看见执取对象之苦从而以解脱为遍喜即是“善渡（水）”。看见一切守护之苦是“非异（水）”。看见消失是“善眼（水）”。看见根是“光明（水）”。看见损害的时候以解脱为遍喜是“胜身（水）”。

这些就是“九喜”。[52]

同样，从智慧产生的成有八种，即：“（自）度成、善度成、全度成、喜（度成）、重喜（度成）、满喜（度成）、爱（成）、遍爱（成）[53]”。完成并证成的时候就是“成”。

---

[51] 藏文原为“能”，依《金七十论》、《乔荼波陀注》、《摩特罗评注》改。

[52] 关于“九喜”，参见《金七十论》第50颂及其注释。

[53] “遍爱（成）”在后文的解释中为“常喜（成）”。

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com